

Sport és testészet különös tekintettel a nyavalyatörésre

Értekezés

Bevezetés

Sport alatt mindazokat a mozgásokat és görcsöket értjük, amiket evégből felheccelt emberek egyes testrészeikkel külön és egész testükkel oly célból végeznek, hogy egyetlen rész se maradjon azon a helyen, ahova az isten teremtette, hanem lehetőleg oly helyzetet foglaljon el, amire az illető testrész egyáltalában nincsen berendezve. Ehhez a művészethez a test összes részeit fel lehet használni: kivéve az agyvelőt, melynek működése zavarólag hat, mert a görcsöket és ficamodásokat marhaságnak minősíti.

Történelmi fejlődés

A sporttörténet nevesebb tudósainak: Halmay Zoltánnak, Weisz Rikárdnak kutatásai alapján a sportokat már a régi görögök is ismerték. Nyilvánvalóan bizonyítják ezt a megmaradt görög és római szoborművek, melyeknek hol a keze, hol a lába, hol a feje hiányzik, hol a hasuk van belökve, hol a bordájuk van kirúgva: ami pedig csak a diadalmas futball, esetleg turistasport akkori nagy népszerűségét és virágzását jelentheti. A rómaiak közmondása: „Mens sana in corpore sano”, magyarul: „Menj szanatóriumba, Szana őrmester” is erre mutat, valamint a „Mene Tekel Fárezs”, vagyis „Törd ki a nyakad a tennispályán” óasszír nyelvemlék.

A birkózást egy Jákob nevű izraelita találta fel, aki elég szép eredménnyel mérkőzött az ún. Angyallal: 4 óra 25 perc alatt Nelsonnal fektette. Atlétikában kitűntek még:

1. *Sámson*, gerelyvetés és oszloprázás, első helyezett.
2. *Mohamed*, távgyaloglás Mekkából Medinába.
3. *Dugovics Titusz*, magasugrás.
4. *Nagy György*, lovagolás a bankon.

A középkor néhány érdekes, újszerű sporttal ismertette meg az emberiséget. Spanyolországban ekkor jött divatba a testgyenyészet és szertornázás – ez utóbbit ólomkamrákban, nyakcsavarón, spanyolcsizmán és szeges párnán végezték a protestánsok –, a forró olajban való úszás is meglehetősen divatban volt.

Miután Vázsonyi Vilmos fölfedezte a puskaport, a vadászsportokat is el lehetett kezdeni. Azonnal megindult a hozományvadászat, mely még ma is tart.

A vadászat mindig legfőbb sportunk volt: politikusaink főleg a baklövést kedvelték. Az ősfoglalkozások közül még a vízieket kell felemlítenünk: mindig voltak nálunk, akik a zavarosban halásztak.

A többi sportok hosszú ideig fejletlen állapotban tengődtek. A gyakorlatok közül legrégebb a húzódzkodás; a magyarok nagy ambícióval és kitartással húzódzkodtak mindig, pl. az adófizetéstől. 1849 után vált kedveltté a függeszkedés; ezt vékony kötelén végezték tábornokok és honvédek, Haynau művezető vezénylete alatt. Budapest és Lipótváros kialakulása óta pedig legjobban kultiválják a kapaszkodást.

Az egyes sportok

Futball

Magyarul: labdarúgás. Játsszák huszonketten, végkimerülésig, bandázs nélkül. A játékban labda is szerepel, amelyet azonban nem kell komolyan venni; ez csak afféle szimbólum, mely a főcél: a hasba rúgás ürügyéül szolgál. Kézzelem szabad játszani; úgy fejbe, mint gyomorba, hátba, nyakcsigolyába, fogba, orrlikba, torokba és belekbe csak lábbal szabad belerúgni. A játék „gól”-okra megy: ez úgy történik, hogy a kapus keresztbe fekszik a háló előtt, mire a csatárok addig rúgják a hasát, míg átlukad; ezen a lukon keresztül a labdát begyömöszölik a hálóba. A legújabb szabályok szerint a labda elgurulása vagy kiugrása esetén egy kéznél lévő kirúgott szemgolyóval is folytatni lehet a játékot.

Vízisportok

1. *Úszás.* Két vagy több ember egyszerre belekapaszkodik egy nagy darab vízbe, és addig húzódkodnak benne, míg a végire nem értek. E műveletnél erősen rugdalni kell kézzel és lábbal. Akinek sikerül a többieket úgy összerugdalni, hogy alámerülnek, elsőnek jön be, és felveszi a világbajnok címet.

2. *Búvárúszás.* Két vagy több ember lehúzza a fejét a víz alá, és addig tartja ott, míg a többiek már nem bírják ki. Kezdőket figyelmeztetünk, hogy ily állapotban a lélegzés kissé meg van nehezítve. Elsőnek jön be, aki utolsónak marad. Leghelyesebb egy perccel tovább maradni lent, mint ameddig az ember kibírja – azután már a legnagyobb könnyűséggel napokig folytathatja az ember a versenyt, anélkül hogy egyszer is kidugná a fejét. És Kankovszky Arthurt is lepíálhatja.

3. *Múugrás.* Az ember elmegy egy mozgófénykép-vállalathoz, és ezer forintot kér azzal, hogy ő beugrik egy hídról a Dunába. Ha a vállalat beugrik, az ember elmegy a Dunához, közepéig úszik, kiszáll, lefényképezteti magát, bemegy a vízbe, és kint van a vízből.

Atlétika

1. *Birkózás.* Végezhetik professzionisták és amatőrök. Előbbi módszer sokkal nehezebb. Nagy edzettséget, izomerőt, bátorságot és lélekjelenléetet, férfias nyugalmat és hidegvért igényel, hogy az ember véletlenül földhöz ne vágja ellenfelét – ha úgy van fizetve, hogy az vágja földhöz őt. Az amatőr birkózás már sokkal egyszerűbb. Két ember addig nyomja, gyömöszöli, tördeli és furdalja egymást, míg nem marad más, mint csak két váll, ezt aztán hozzányomják a földhöz.

2. *Távfutás.* Szükséges hozzá egy kassza és két rendőr. A kasszát a sportsmann viszi magával, a két rendőr megfelelő távolságban követi.

3. *Magasugrás.* E pontnál az ember belerúg a földbe, mire a föld visszarúg, és feldobja az embert. Most így megy fölfelé az ember, míg egy spanyolnádig nem ér, ezt átlépi, és a másik oldalon megint lefelé megy. Felülről kikeres valami lágy helyet, pl. a pályabíró fejét, és arra ereszkedik le, hogy meg ne üsse magát.

A jövő sportjai

1. *Dzsiu-dzsiu*. A japánok fedezték fel. Néhány szabálya megtámadtatás esetére:

a) *Kartörés keresztbe*. Két kézzel megragadjuk ellenfelünk talpát, és hirtelen felrántjuk térdéig. Erre térde beleütődik hónaljába, és kilöki bal szemét. Ijedtében megfordul, és kitöri nyakcsigolyáját. Lefektetjük a földre, és továbbmegyünk.

b) Ellenfelünk sarkára sőt hintünk, mire hirtelen fölkapja bal lábát – erre megragadjuk két fülét, lassan előrehúzzuk, hogy gerince félkör alakot vegyen fel. Gyorsan belerúgunk oldalába, és könyökét felütjük, mire veleje kiloccsan. Falnak támasztjuk és otthagyjuk.

Mindeme módszerek rendesen beválnak, azonban gondoskodni kell, hogy ellenfelünk ne zavarhasson bennünket a fogások precíz kivitelében. (Leghelyesebb előre agyonütni egy doronggal.)

2. *Kerekes korcsolya*. Két, négykerekű korcsolyával végezzük. Kezdők rendesen tévedésből a lábukra erősítik e korcsolyákat. Míg aztán tapasztalatból rá nem jönnek a helyes módszerre, hogy ti. jobb mindjárt a hasára kötni az embernek.

3. *Vitustánc*. Mindeme sportok végső magaslata és befejezése. Ide fogják vinni az emberiséget a sportok. Lásd a Pallas Lexikon Vencel-Vúz kötetét.

(*Humoreszkek I. Együgyű lexikon – Görbe tükör*. Akkord, Budapest, 2001.
[Karinthy Frigyes Összegyűjtött Művei 3.] 177–181. old.)